

40) מתי אסור לצאת עם מחט ערב שבת ומתי מותר ומאיזה טעם?
 אסרו חז"ל להוציא דבר בזמן קרוב לחשיכה באופן שאם הוציא אותו בשבת חייב חטאת, דחששו שמא יוציא גם בשבת. לפיכך אסור לצאת עם דבר בידו, דכך דרך טלטול ואסור, אם מטלטלו באופן שרוב אנשים אינם מטלטלים ורק העוסקים באותו אומנות מוציאים באותו אופן, אז לכל השיטות אדם רגיל פטור אם הוציאו כך בשבת. לפיכך בערב שבת אין חשש לצאת בו, דאפילו אם יצא כך בשבת פטור. אבל במקרה שאומן הוציא בשבת כדרך העוסקים באותו אומנות פוטר ר' מאיר, ולדבריו גם בערב שבת מותר לאומן להוציא באופן זה. ר' יהודה מחייב אם הוציא בשבת באופן זה, לכך גם בערב שבת עם חשיכה גזרו שלא יוציא באופן זה לרשות הרבים.

דף י"ב

41) זב שיצא בכיס בשבת מהו הדין ומאיזה טעם?
 ר' יהודה מחייב דסובר מלאכה שאינה צריכה לגופה (להצילו מטינוף) חייב. ר' שמעון פוטר דמלאכה שאינה צריכה לגופה פטור.

42) האם גשמים היורדים מכשירין לקבל טומאה?
 אם רוצה שירדו מכשירין, ואם אינו רוצה בגשמים אינם מכשירין. אם הניח כלי כדי שיפלו גשמים לתוכו ונפלו לתוך כלי, מה שבתוך הכלי מכשיר, והמים שנפלו לחוץ אינם מכשירין.

43) האם מותר לפלות הבגדים בשבת ובאיזה אופן ומאיזה טעם?
 אסור לפלות כנים בלילה, דצריך עיון לראות הכנים ושמא יטה הנר כדי שיכול לראותו. ביום מותר להסיר הכנים דאין חשש שמא יטה, דיכול להשתמש באור היום.

44) האם מותר לקרות לאור הנר בשבת ומאיזה טעם?
 באדם אחד יש חשש שמא יטה. בשני אנשים הקוראים ענין אחד אין לחשוש שמא יטה, דאיש אחד יזכיר השני שאסור להטות. אם לומדים שני ענינים אסור, דאולי לא ירגיש שחבירו רוצה להטות. במדורה אינו מועיל אפילו הרבה אנשים, כיון שרחוקים זה מזה יש חשש שבכל אופן לא ירגיש שחבירו מטה הנר. אדם חשוב אין דרכו להטות אפילו בחול מפני חשיבותו,

ומותר להשתמש באור בליל שבת גם כשיושב יחידי. מותר לקרות ראשי פרשיות דאינו צריך עיון ואין חשש שמא יטה. תינוקות של בית רבן שיש להם אימה מרבן, מותרים לקרות כדרךן ללשון שני בגמ', דמחמת אימת רבן לא יטו הנר.

45) האם מותר להעלות בשר על השולחן בשעה שאוכלין גבינה, או ב' בני"א זה אוכל בשר וזה גבינה על שלחן אחד ובאיזה ציור?

אם שייך הבשר לאדם אחד והגבינה לאדם שני, אם אינן מכירין זה את זה, אין חשש שיקח מאוכל חברו. אבל אם שייך לאנשים המכירים זה את זה, וק"ו אם שייך לאדם אחד, יש חשש שיקח משאר האוכלין ויאכל בשר בחלב. לדעת בית הלל דין זה נוהג בין בבשר עוף בין בבשר בהמה. אם עושים היכר כגון שאוכלין בשני מפות נפרדות מותר.

46) מדוע אסור לישן עם אשתו נדה היא בבגדה והוא בבגדו? דיצרו תוקפו ומתגבר עליו.

דף י"ד

47) איזה דין טומאה יש להאוכל אוכל ראשון שני או שלישי?

ר' אליעזר סובר חז"ל גזרו טומאה על האדם כטומאת המאכל שהוא אוכל. אם אכל אוכל ראשון לטומאה נעשה ראשון, שני נעשה שני, אכל שלישי נעשה שלישי. ר' יהושע סובר חז"ל גזרו עליו רק טומאה שיכול לברוא עליו דרך נגיעה כשאר טומאות. לכך האוכל מאכל ראשון לטומאה נעשה שני. אבל האוכל שני נעשה שני לטומאה בגלל ששני לטומאה יכול לעשות דבר אחר שני לטומאה מדרבנן אם נוגע במשקה. האוכל שלישי לטומאה נעשה שני לטומאה לגבי נגיעת קדשים דשמירתו מטומאה לא נחשב שמירה לגבי קדש, אבל לגבי חולין ותרומה אינו שייך רביעי לטומאה וטהור.

48) באיזה אופן גזרו טומאה ע"י מים שאובים ומאיזה טעם?

אדם טמא, שטבל דינו כטבול יום. אם נפל על ראשו ורובו ג' לוגין מים שאובין או טבל ראשו ורובו במים שאובין נטמא מדרבנן. ואפילו כשמגיע הלילה שנטהר מטומאתו הקודם עדיין נשאר טומאה זו. אבל אדם טהור נטמא

מבחן מסכת שבת

כג

בטומאה זו רק אם נפל על ראשו ורובו מים שאובין ולא אם טבל במים שאובין (תוס' ד"ה וטהור). אבל הרמב"ם (הל' שאר אבות הטומאה פ"ט הל' א') חולק וסובר גם אדם טהור הבא (טובל) ראשו ורובו במים שאובין נטמא.

49 מדוע נטמא אדם האוכל אוכלין טמאין או שותה משקין טמאין?

שלא ישים משקה של תרומה לתוך פיו יחד עם האוכלין טמאין ויטמאנו. וכן גזרו על שותה משקין טמאין אולי ישים אוכל של תרומה לתוך פיו ויטמאנו.

50 מאיזה טעם גזרו טומאה על הספרים?

שלא ישימו אוכל תרומה אצל ספרים, ואולי יבוא עכבר לאכול האוכל ויפסיד הספר.

51 איזה טומאה גזרו על הידים, ומי גזרו, ומאיזה טעם?

גזרו שני לטומאה על ידים גם כשאינו יודע אם נטמאו. מפני שהידיים נוגעים במקום טינוף ואולי ימאס התרומה ע"י נגיעה בתרומה בידיו. בתחלה גזר שלמה המלך טומאת ידים רק לקדשים. אח"כ באו תלמידי בית שמאי ובית הלל וגזרו שמטמאים תרומה כטומאה ודאית שמותר לשורפו.

52 מתי טמאים אוכלים ומשקין מדאורייתא ומתי רק מדרבנן?

אם נגעו באב הטומאה או ראשון לטומאה (כגון משקה שנגע בשרץ) שנגע באוכלים נטמא מן התורה. אבל משקה שנגע בסתם ידים אינם טמאים, רק גזרו טומאה עליהם מדרבנן, וכן שאר הי"ח גזרות נטמאו רק מדרבנן.

דף ט"ו

53 באיזה דברים נחלקו שמאי והלל ומהו ההלכה?

1) שיעור עיסה להתחייב בחלה להלכה: 43.2 ביצים הוא שיעור העיסה. 2) שיעור מים שאובים הפוסלים מקוה. להלכה השיעור ג' לוגין. 3) טומאה למפרע בנדה. להלכה: מטמאה למפרע שיעור 24 שעה מעת שהתחילה לראות דם, ואם עשתה בדיקה תוך 24 שעות אז טמאה רק עד שעה שבדקה אבל קודם לכן טהורה שהרי בדקה ומצאה דטהורה היא.